

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 41C/11/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7118203537
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Kudlovská
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2019:7118203537.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I samosudkyňou JUDr. Zuzanou Kudlovskou v právnej veci žalobkyne v 1. rade: M. M., K. Z. C. G. R., O. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20 a v 2. rade: M. V. Z., P. P., bytom C. G., J. XXX/XX, právne zastúpenej JUDr. Katarínou Habiňákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanej: I. A., G. XX.X.XXXX, K. E.Q. XX, V. O. I., zastúpenej JUDr. Augustínom Tomášom, advokátom so sídlom v Košiciach, Floriánska 16, o neplatnosť závetu zriadeného dňa 17.7.1997, O. B.L. I., zomretou XX.X.XXXX a o určenie, že pôvodná žalobkyňa M. P.C. je dedičkou po B. I., t a k t o

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalobkyne 1.a 2. s ú p o v i n n é spoločne a nerozdielne nahradiť trovy konania žalovanej, ktorých výška bude vyčíslená v samostatnom uznesení, ktoré súd vyhotoví po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobkyne 1. a 2. s ú p o v i n n é nahradiť štátu trovy konania spočívajúce v priznanom znalečnom za znalecké dokazovanie, a to na účet Okresného súdu Košice I, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Právna predchodkyňa žalobkyní v 1. a 2. rade, M. P., sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 20.10.2000 domáhala, aby súd určil, že závet zriadený vo forme notárskej zápisnice na notárskom úrade JUDr. Andreja Kašpera, Kováčska 37 v Košiciach č. N XXX/XX, Nz XXX/XX je neplatný a jedinou dedičkou po nebohej B. I. J.. XX.X.XXXX, naposledy bytom C., F.. K. Č.. XXXX/XX je žalobkyňa a žiadala, aby jej žalovaná nahradila trovy konania. Žalobu odôvodnila tým, že je neterou a zákonnou dedičkou nebohej B. I., P. A., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Z. C.T., F.. K. Č.. XXXX/XX, ktorá zomrela XX.X.XXXX Z. C.. Na dedičskom konaní po nebohej dňa 23.8.2000 na Notárskom úrade JUDr. M. V., L. Č.. XX Z. C.h bola okrem zákonných dedičov, ako závetná dedička, bez príbuzenského vzťahu k nebohej, účastníčkou aj žalovaná. Zákonná dedička M. E., sestra nebohej B.Ú. I. dedičstvo odmietla. Žalobkyňa a splnomocnená zástupkyňa zákonnej dedičky sestry nebohej obsah závetu napadli a konanie bolo prerušené. V stanovenej lehote sa písomne vyjadrili a zdôvodnili neplatnosť závetu č. N XXX/XX, Nz XXX/XX zriadeného vo forme notárskej zápisnice na Notárskom úrade JUDr. Andreja Kašpera, ul. Kováčska 37 v Košiciach. Vážnym dôvodom neplatnosti závetu je správanie žalovanej k nebohej - obmedzovanie osobnej slobody ohrozovanie zdravia slabou výživou, neposkytovanie stálej opatery, zanedbanie pri zlomenine až po vzniknutie preležanín, spôsobenie dehydratácie organizmu. Žalovaná riadila súkromnú opatrovateľskú službu svojej dcéry. Ďalej uviedla, že trvá na svojej žalobe a navrhuje, aby súd vyhlásil závet za neplatný z toho dôvodu, že poručiiteľka v čase spísania predmetného závetu nebola v plnom rozsahu spôsobilá na jeho spísanie vzhľadom na duševnú poruchu, ktorú mala

a táto duševná porucha nebola len prechodná, ako aj vzhľadom k tomu, že poručiiteľka predmetný závet nespísala, resp. nevyjadrila svoju vôľu slobodne vzhľadom na podmienky, ktoré poručiiteľka v čase spísania závetu mala.

2. Žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe navrhla, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol, pretože žalobkyňa (pôvodná) neuviedla žiadny zákonný dôvod pre ktorý by mal byť závet neplatný. Uviedla, že zákon pripúšťa zásadnú voľnosť pri robení závetu. Túto voľnosť zákon obmedzuje iba na ochranu neopomenuteľných dedičov, ktorými sú v zmysle § 489 OZ len potomkovia poručiiteľa. Žalobkyňa je neter poručiiteľa, teda nejedná sa o neopomenuteľného dediča. Dôvody neplatnosti závetu sú upravené v zákone. V prípade, že by aj boli do závetu pojaté veci, ktoré by neboli vo vlastníctve poručiiteľa, nepôjde o neplatný závet, ale len o neúčinný v tej časti, kde sú uvedené veci, ktoré do dedičstva nepatria. Zmluva o prevode bytu, ktorý bol pojatý do dedičstva je zrejme absolútne neplatná tak nemohla vyvolať žiadne právne účinky. O jej absolútnej neplatnosti by mal rozhodnúť súd. Doterajšie dokazovanie však preukazuje jej absolútnu neplatnosť. Tvrdenia o tom, že závet nebol vážny a slobodný nie sú ničím podložené. Právny úkon nie je urobený slobodne, ak účastník konal pod nedovoleným nátlakom zo strany druhého účastníka, ale aj zo strany tretej osoby, ak o tom druhý účastník vedel, a aj to využil. Právny úkon nie je urobený vážne, ak konajúci, vôľu prejavujúci, nechcel svojim prejavom vôle vyvolať právne následky, ktoré by inak v dôsledku jeho prejavu vôle nastali. Spôsob akým bol právny úkon vykonaný vo forme notárskej zápisnice, za prítomnosti dvoch svedkov a podrobenie sa vyšetrovanie deň pred spísaním závetu za účelom posúdenia spôsobilosti na vykonanie takéhoto úkonu jasne potvrdzujú vôľu slobodne tento úkon vykonať a vážnosť, s ktorou poručiiteľka k úkonu pristupovala. Skutočnosti uvádzané žalobkyňou ohľadne starostlivosti o poručiiteľa nie sú pravdivé, a nemôžu mať vplyv na platnosť závetu, preto ich považuje žalovaná za právne irelevantné. Tvrdenie žalobkyne, že najbližší príbuzenský vzťah mala k poručiiteľke ona lebo túto vychovávala jej matka sú z právneho hľadiska nezáväznú. Príbuzenský vzťah pre účely dedičského konania je upravený zákonom. Tvrdenie o nedostatočnej starostlivosti a ohrozovaní zdravia slabou výživou a spôsobenie smrti v dôsledku preležanín a dehydratácie organizmu hraničia s trestným činom ohovárania. Príčina smrti je jasne uvedená v listine o prehliadke mŕtveho a štatistickom hlásení o úmrtí. Ďalej uviedla, že s poručiiteľkou boli bývalé kolegyne a pracovali spolu u jedného zamestnávateľa približne od roku 1991. Uviedla, že poručiiteľke chodila pomáhať, sprevádzala ju k lekárom. Dňa 17.7.1997 ju poručiiteľka požiadala, aby sa dostavila k notárovi za účelom spísania jej závetu s tým, že poručiiteľka žiadala, aby sa o ňu žalovaná postarala a zariadila jej pohreb keď zomrie. Na základe tohto závetu sa stala ona závetnou dedičkou.

3. Súd vo veci vykonal dokazovanie písomnými listinnými dôkazmi, výpoveďami účastníkov, výpoveďami svedkov - JUDr. Andreja Kašpera, W. B., N. G., znaleckými posudkami a zistil tento skutkový stav:

4. Pôvodná žalobkyňa bola neter poručiiteľa, teda nejedná sa o neopomenuteľného dediča.

5. V notárskej zápisnici N 199/97, Nz 196/97 napísanej na notárskom úrade JUDr. Andreja Kašpera dňa 17.7.1997 je uvedené, že pred notára sa dostavili jemu menom a osobne neznámi B. I., P. A., nar. XX.XX.XXXX bytom C., K. XX ako závetkyňa, ktorá svoju totožnosť zákonným spôsobom preukázala a je podľa vlastného vyhlásenia doloženého lekárskeho potvrdením lekárky MUDr. Z. L., praktickej lekárky pre dospelých v C., zo dňa 16.7.1997 na právne úkony spôsobilá s tým, že pre slabozrakosť už nemôže dobre písať ani čítať, podpísať sa však vie, a svedkyne úkonu W. B., bytom A. Č. XXX a N. G., bytom A. Č. XXX, ktoré svoju totožnosť tiež zákonným spôsobom preukázali. V zmysle tohto závetu poručiiteľka odkázala všetok svoj majetok pre prípad jej smrti I. A., P. O., bytom V. O. I. - E. XX ako jedinej a univerzálnej dedičke. V zápisnici sa tiež uvádza, že poručiiteľka tento závet robí slobodne a z vlastného rozhodnutia z dôvodu, že nemá žiadnych potomkov a v presvedčení, že menovaná závetná dedička jej bude až do jej smrti poskytovať potrebnú starostlivosť a opateru a že jej vystrojí slušný pohreb. Tým zároveň odvoláva všetky svoje doterajšie závety, najmä závet spísaný do notárskej zápisnici notárom JUDr. Andrejom Kašperom dňa 11.4.1997 pod č. G. XXX/XX G. XX. V notárskej zápisnici ďalej notár uvádza, že o tomto právnom úkone túto notársku zápisnicu napísal, závetkyňa a svedkom prečítal a vysvetlil, závetkyňa ju schválila a vyhlásila, že obsahuje jej poslednú vôľu a to pred prítomnými svedkami úkonu, W. B. a N. G., túto pred ním podpísala, prítomné svedkyne úkon svojimi podpismi na tejto notárskej zápisnici potvrdzujú, najmä to, že notárska zápisnica obsahuje poslednú vôľu závetkyne a táto v celom rozsahu s ňou súhlasí. V notárskej zápisnici sa nachádzajú podpisy B. I., W. B. Q. N. G. a tiež podpis notára.

6. Zo zápisnice o predbežnom vyšetrení zo dňa 21.7.2000 na notárskom úrade JUDr. Magdalény Drgoňovej, je zrejmé, že poručiiteľka B.L. I. bola v čase smrti rozvedená, bezdetná a ako dedičky zo zákona prichádzali do úvahy M. E., rod. A., nar. X.XX.XXXX, sestra poručiiteľky a M. P., rod. Z., nar. XX.X.XXXX, ako neter poručiiteľky (po nebohej sestre poručiiteľky Q. Š.) a závetná dedička I. A., P. O..

7. Súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie za účelom zistenia spôsobilosti poručiiteľky B. I. na spísanie závetu dňa 17.7.1997, pričom zo znaleckého posudku MUDr. V. R. zo dňa 18.1.2003 súd zistil, že poručiiteľka bola spôsobilá z psychiatrického hľadiska spísať závet a posúdiť následky svojho konania. Bola schopná ovládať svoje konanie pri podpise závetu zriadeného formou notárskej zápisnice dňa 17.7.1997 č. N 199/97, Nz 196/97 na notárskom úrade JUDr. Andreja Kašpera.

8. Z kontrolného znaleckého posudku zo dňa 30.4.2003 vypracovaného MUDr. L. C., ktorý predložila žalobkyňa, súd zistil, že poručiiteľka nemohla rozpoznať a ovládať dôsledky konania dňa 17.7.1997. Preto súd nariadil kontrolné znalecké dokazovanie a zo znaleckého posudku M. Š. A., R. č. XXX/XX zo dňa 9.7.2004 súd zistil, že pokiaľ by sa preukázalo, že poručiiteľka v čase zriadenia závetu bola psychicky ovplyvnená inými osobami, aj keď išlo o ovplyvnenie menšej intenzity v tomto prípade z hľadiska psychiatrického, nebola schopná rozpoznať ani ovládať svoje konanie pri zriaďovaní závetu a jeho podpise vo forme notárskej zápisnice dňa 17.7.1997.

9. Vzhľadom na výsledky tohto kontrolného znaleckého posudku, nariadil súd preskúmanie znaleckého posudku vedeckým ústavom a zo znaleckého posudku ústavu č. 30/05 Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach, zo dňa 15.2.2006 vyplynulo, že poručiiteľka bola dňa 17.7.1997 schopná posúdiť následky svojho konania, t. j. robiť poriadok so svojim majetkom pre prípad smrti, zriadiť závet vo forme notárskej zápisnice dňa 17.7.1997 a ovládať svoje konanie pri podpise závetu zriadeného vo forme notárskej zápisnice dňa 17.7.1997.

10. Z výpisu zo zdravotnej dokumentácie poručiiteľky B. I. poskytnutej MUDr. Valériou Liptákovou, všeobecnou lekárkou pre dospelých, zo dňa 31.8.2006, súd zistil, že poručiiteľka bola liečená s diagnózou cataracta senilis bilat., vekom podmienená makulárna degenerácia - praktická slepota od roku 1996, naposledy vyšetrená v roku 1998 Dr. A. - počítala prsty na 2m.

11. Z preukazu Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ktorého členkou bola poručiiteľka od roku 1994, možno vyvodiť, že stupeň poškodenia zraku poručiiteľky bol ohodnotený ako slabozraký.

12. Účastníci sa zhodli v tvrdeniach, že poručiiteľka B. I. bola osobou, ktorá nemôže čítať a písať. K tomu akým spôsobom prebiehalo zriaďovanie závetu formou notárskej zápisnice pred notárom JUDr. Andrejom Kašperom 17.7.1997 sa žalobkyňa vyjadriť nemohla keďže tam nebola prítomná, žalovaná, ktorá tam prítomná bola uviedla vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 4.2.2002, že keď poručiiteľka, prítomné svedkyne a žalovaná vošli do kancelárie k notárovi, notár už spísaný závet pred nimi všetkými prečítal, opýtal sa poručiiteľky I. či možno závet podpísať a ona a svedkyne ho následne podpísali.

13. Z výpovede svedka JUDr. Andreja Kašpera, notára, na pojednávaní konanom dňa 10.6.2002 súd zistil, že svedok osobne nepozná účastníkov tohto konania, ale naopak poznal závetkyňu B.L. I., pretože bývala neďaleko pri obchode Tip-Top na ulici K., kde sa stretávali spoločne v tomto obchode. Považoval ju za čulú ženu, ktorá sa zaujímala o dianie okolo seba a nemal z nej dojem, že by bola nejakým spôsobom mentálne postihnutá. Bolo to tak aj pri spisovaní prvého závetu dňa 11.4.1997, sp. zn. N 102/97, Nz 97/97, ktorý spísal na základe jej vlastnej žiadosti. V mesiaci júl 1997 sa k nemu opäť dostavila závetkyňa a uviedla mu, že potom ako bola operovaná v nemocnici, niečo podpisovala, pričom nevie čo podpisovala a tretie osoby jej nechcú ukázať listiny, ktoré podpísala, preto sa rozhodla, že zruší závet zo dňa 11.4.1997. Bolo to niekoľko dní pred 17.7.1997, kedy bola spísaná notárska zápisnica, sp. zn. N 199/97, Nz 196/97. Notár ju vyzval a upozornil na to, aby predložila lekárske potvrdenie o spôsobilosti na právne úkony, ktoré závetkyňa predložila a taktiež predložila potvrdenie preukazu únie pre nevidiacich a slabozrakých Slovenska o tom, že trpí slabozrakosťou. Preto ju požiadal o zabezpečenie prítomnosti svedkov pri spisovaní závetu. Dňa 17.7.1997 sa závetkyňa B. I. dostavila pred neho spolu s dvoma svedkami W. B. a N. G., pričom on nechal túto notársku zápisnicu podpísať závetkyňou a tiež týmito dvoma svedkyňami, pretože sa chcel poistiť pred eventuálnou možnosťou budúceho napadnutia notárskej zápisnice. Závetkyňa nikdy neuvádzala, žeby bola liečená na nejakú psychickú poruchu alebo chorobu, naopak, bola veľmi rozčúlená a s obsahom notárskej zápisnice, ktorú nahlas prečítal, vyjadřila

svoj súhlas, čo potvrdila svojim podpisom tam uvedeným. Dôvod, pre ktorý sa rozhodla závetkyňa odkázať svoj majetok žalovanej, I. A., mu neuviedla. Potvrdil, že nemal dojem, že by závetkyňa konala pod nátlakom, neslobodne alebo nie vážne, pretože v opačnom prípade by túto notársku zápisnicu nespísal. Uviedol, že s poručiiteľkou sa stretával dávnejšie predtým, ako spisoval závet. Pred spisovaním závetu sa s ňou už nestretával a nestretával sa s ňou ani v čase spisovania závetu ani následne potom, ako závet spísal.

14. Z výpovede svedkyne Gabriely Jánošíkovej, súd zistil, že táto nepoznala toho času už nebohú žalobkyňu a poznala žalovanú, nakoľko bývajú neďaleko a ona je priateľkou dcéry žalovanej. Závetkyňu I. videla len 1x a to v deň, keď bola pred notárom JUDr. Kašperom podpísať notársku zápisnicu, sp. zn. N XXX/XX, G. XXX/XX. Stalo sa tak na základe žiadosti žalovanej, ktorá ju požiadala, aby išli spolu s Evou Nigutovou k notárovi s tvrdením, že poručiiteľka chce prepísať na žalovanú byt s tým, že tá sa o ňu postará do konca jej života a po smrti jej spraví pohreb. Žalovaná jej telefonicky oznámila, aby sa dostavila na notársky úrad JUDr. C.. Dňa 17.7.1997 sa svedkyňa dostavila aj s N. G., žalovanou a poručiiteľkou na notársky úrad, kedy ich žalovaná zoznámila. Následne ich zavolať notár, ktorý mal pripravený závet, tento prečítal, opýtal sa závetkyne I., či súhlasí so znením, tá povedala že áno, notársku zápisnicu podpísala a následne ju podpísala ona a N. G.. Potom z notárskeho úradu odišli, závetkyňa I. sa im poďakovala a s Evou G. odišli. Pri podrobnom opise čo sa presne udialo v kancelárii notára, keď vstúpili do miestnosti, svedkyňa uviedla, že vstúpili do miestnosti spoločne s N. G., so závetkyňou a žalovanou, vošli do prvej miestnosti, kde bola pracovníčka notára. Potom prešli k notárovi do vedľajšej miestnosti, kedy ich notár zavolať všetkých dnu. Usadil ich, oboznámil ich s tým, čo je obsahom závetu, tento prečítal, poručiiteľka s obsahom súhlasila, notársku zápisnicu podpísala a následne túto podpísala aj ona s N. G..

15. výpovede svedkyne Evy Nigutovej súd zistil, že táto taktiež nepoznala pôvodnú žalobkyňu M. P., poznala len žalovanú osobne, nakoľko sa kamaráti s jej dcérou Ivanou Strihovou, pričom istý čas sa spolu navštevovali. Taktiež uviedla, že poručiiteľku Hanesovú videla prvýkrát dňa 17.7.1997, teda v deň keď boli podpísať a svedčiť pri notárskej zápisnici na notárskom úrade JUDr. Kašpera. Zoznámila ich žalovaná, ktorá ju vlastne oslovila a povedala jej, že poručiiteľka, ktorá je staršia pani, spíše závet a je potrebné ísť k notárovi ako svedok. Potvrdila, že keď vošli k notárovi, sadli si do miestnosti, notár začal čítať závet, opýtal sa poručiiteľky I., či s tým súhlasí, ona povedala že áno, podpísala zápisnicu, potom ich vyzval, aby zápisnicu podpísali, túto podpísali a po podpise zápisnice odišli spolu s W. B.. Poručiiteľka I. im poďakovala a spolu so žalovanou ešte ostali u notára.

16. Z notárskej zápisnice spísanej dňa 14.10.1996 vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou, chirurgické oddelenie, Trieda SNP č. 1 v Košiciach, pred notárkou JUDr. B. Q. vyplýva, že poručiiteľka B.L. I. uzavrela ako predávajúca s Ing. M. Z. a T.. B. Z., rod. M., ako kupujúcimi, kúpnu zmluvu, na základe ktorej kupujúci nadobudli do vlastníctva nehnuteľnosť a to X-izbový byt č. XX na K. F. Č.. XX s príslušenstvom, ktorého výlučnou vlastníčkou bola predávajúca, poručiiteľka. Kúpna cena bola dohodnutá vo výške 344.600,- Sk, ktorú kupujúci vyplatili podľa notárskej zápisnice predávajúcej pred podpisom tejto zmluvy, čo táto potvrdila svojim podpisom.

17. Odvolací súd rozsudkom č.k. 9CoD/130/2006-259 zo dňa 12.11.2007 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 9CoD/130/2006-262 zo dňa 19.11.2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa č.k. 14C/936/2000-217 z 29.9.2006, ktorým bola žaloba zamietnutá a určil, že závet B. I., J. XX.X.XXXX, napísaný notárom JUDr. Andrejom Kašperom dňa 17.7.1997 v listine označenej ako „notárska zápisnica“ sp. zn. G. XXX/XX, G. XXX/XX je neplatný. Určil, že žalobkyňa M. P., nar. 31.8.1924 je dedičkou po B. I., zomrelej XX.X.XXXX a vyslovil, že účastníkom náhradu trov celého konania nepriznáva.

18. Voči tomuto rozsudku podala dovolanie žalovaná a Najvyšší súd SR ako dovolací súd uznesením č.k. 4Cdo 98/2008-290 zo dňa 17.2.2010 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 12.11.2007 sp. zn. 9CoD/130/2006 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 19.11.2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

19. V odôvodnení tohto rozhodnutia Najvyšší súd SR uviedol, že v posudzovanej veci z notárskej zápisnice zo 17.6.1997 sp. zn. N 199/97, Nz 196/97 spísanej notárom JUDr. Andrejom Kašperom vyplýva, že obsahuje údaj o tom, že zápisnica bola prečítaná a závetkyňou schválená pred dvomi svedkami (W. B. Q. N. G.). Okrem toho obsahuje aj prejav notára, v ktorom notár osvedčuje, že o tomto právnom úkone (prejave vôle poručiiteľky do zápisnice pojataj) pred prítomnými svedkami (tohto úkonu (prejavu vôle poručiiteľky) bola notárska zápisnica ním napísaná. Z uvedenej formulácie zápisnice

dostatočne jasne a zrozumiteľne vyplýva, že sa v nej nachádza nielen údaj o tom, že notár napísal právny úkon pred dvomi svedkami, ale aj okolnosť, že k samotnému tomuto úkonu (prejavu vôle poručiťelky) došlo v prítomnosti dvoch pribratých svedkov (W. B. Q. N. G.). V listine spísanej notárom JUDr. Andrejom Kašperom sú teda uvedené aj všetky tie okolnosti, ktoré ako osobitné náležitosti notárskej zápisnice predpokladá ustanovenie § 49 Notárskeho poriadku. Iné je, či pribraté svedkyne v skutočnosti aj boli nepretržite prítomné pri zriaďovaní závetu, najmä pri prejave vôle poručiťelky o tom, čo sa má pojať do zápisnice. Treba totiž rozlišovať medzi zákonnou požiadavkou uvedenou v § 49 veta druhá Notárskeho poriadku, podľa ktorej svedkovia musia byť prítomní, okrem iného, aj pri prejave vôle účastníka o tom, čo sa má pojať do zápisnice a požiadavkou uvedenou v tretej vete tohto zákonného ustanovenia podľa ktorej tieto okolnosti musia byť ako osobitné náležitosti obsahom notárskej zápisnice. Z vyššie uvedeného možno vyvodiť, že ak odvolací súd vychádzal v posudzovanej veci zo záveru, podľa ktorého v notárskej zápisnici zo 17.7.1997 spísanej notárom JUDr. Andrejom Kašperom chýba jedna z osobitných náležitostí vyplývajúcich z ust. § 49 Notárskeho poriadku (okolnosť, že svedkyne boli prítomné pri prejave vôle poručiťelky o tom, čo sa má napísať do zápisnice), ide o záver nesprávny, nemajúci oporu v obsahu samotnej zápisnice. Za nesprávny treba potom považovať aj z neho vyvozený právny názor, podľa ktorého táto listina nie je notárskou zápisnicou, a teda, že závet je pre rozpor so zákonom neplatný. Zároveň za nesprávnu treba považovať aj tú časť rozhodnutia, v ktorej odvolací súd určil žalobkyňu za dedičku po B.Ú. I..

20. Odvolací súd následne uznesením č.k. 6CoD/41/2010-300 zo dňa 30.12.2010 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa z 29.9.2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

21. V priebehu konania zomrela pôvodná žalobkyňa M. P., G.. XX.X.XXXX, zomr. X.X.XXXX a na jej miesto vstúpili jej dedičky a to M. M. ako žalobkyňa v 1. rade a MUDr. V. Z. ako žalobkyňa v 2. rade.

22. Odvolací súd uznesením č.k. 9CoD/50/2011-357 zo dňa 28.6.2013 zrušil rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 6.5.2011, č.k. 14C/936/2000-315, ktorým prvostupňový súd žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania a taktiež trovy štátu. Vo svojom zrušujúcom uznesení uviedol, že notárska zápisnica obsahujúca závet poručiťelky B. I. síce neobsahuje výslovne údaj o tom, že svedkovia úkonu boli prítomní pri jej prejave o tom, čo má byť zahrnuté do notárskej zápisnice, ale obsahuje prejav notára, v ktorom notár osvedčuje, že o tomto právnom úkone (prejave vôle poručiťelky do zápisnice pojať) pred prítomnými svedkami (tohto) úkonu (prejavu vôle) poručiťelky bola notárska zápisnica ním napísaná. Odvolací súd z dôvodu predčasného nevyslovenia právneho názoru v tomto smere otázku vplyvu tvrdenej neprítomnosti svedkov úkonu pri celom úkone zriaďovania závetu neposudzoval a z dôvodu rešpektovania dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania (s poukazom na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR vydaného v tejto veci) zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ ods. 2 O.s.p.), v ktorom odstráni vytýkaný nedostatok.

23. Okresný súd Košice I rozsudkom zo dňa 21.1.2014 č. k. 14C/936/2000-383 rozhodol tak, že určil, že závet B. I., zomretej XX.X.XXXX napísaný notárom JUDr. Andrejom Kašperom dňa 17.7.1997 v listine označenej ako „Notárska zápisnica“ sp. zn. G. XXX/XX, Nz XXX/XX je neplatný. Určil, že pôvodná žalobkyňa M. P., nar. 31.8.1924, zomretá 2.3.2012 je dedičkou po B. I., zomretej XX.X.XXXX. Taktiež zaviazal žalovanú, aby nahradila trovy konania žalobkyniam v 1. a 2. rade vo výške 2.019,57 €. Dopĺňacím rozsudkom zo dňa 3.4.2014 prvostupňový súd rozhodol, že žalovaná je povinná nahradiť žalobkyniam v 1. a 2. rade trovy konania pozostávajúce zo zaplatených súdnych poplatkov vo výške 182,57 €, a tiež, že žalovaná je povinná nahradiť trovy štátu vo výške 378,41 € na účet Okresného súdu Košice I.

24. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 18.11.2015 č. k. 7Cod/53/2014-445 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 21.1.2014 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 3.4.2014, okrem výroku o trovách konania medzi účastníkmi konania. Zrušil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku o trovách konania medzi účastníkmi konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

25. Voči tomuto rozsudku Krajského súdu v Košiciach podala dovolanie žalovaná, a dovolací súd uznesením zo dňa 31.10.2017 č. k. 6Cdo/103/2016-492 rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 18.11.2015 sp. zn. 7Cdo/53/2014 zrušil, a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

26. V odôvodnení uznesenia (v ods. 21,22) Najvyšší súd SR uviedol, že v preskúmvanej veci najvyšší súd už v zrušujúcom uznesení dospel k záveru, že notárska zápisnica zo 17.7.1997 spísaná notárom JUDr. Andrejom Kašperom obsahuje nielen všetky zákonom požadované všeobecné náležitosti, ale aj všetky osobitné náležitosti vyplývajúce z ust. § 49 Notárskeho poriadku (z toho záveru napokon vychádzal aj odvolací súd). Táto notárska zápisnica bola vydaná k tomu oprávneným subjektom podľa Notárskeho poriadku. Ide preto nepochybne o listinu, ktorá má povahu verejnej listiny, pri ktorej ako dôkaznom prostriedku platí, že potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. To znamená, že dokazuje pravdivosť toho, že svedkyne úkonu W. B. a N. G. boli prítomné pri prečítaní zápisnice a jej schválení poručiiteľkou Júliou Hanesovou, a že boli prítomné aj keď poručiiteľka uviedla, čo má byť obsahom závetu (pri jej prejave vôle, čo sa má pojať do zápisnice). Opak by bolo možné dokázať hlavne (preukázaným) tvrdením, že svedkyne úkonu (niektorá z nich) neboli (nemohli byť) vôbec prítomné na notárskom úrade dňa 17.7.1997, resp. že sa síce dostavili v tento deň na notársky úrad, ale neboli prítomné v dobe, keď poručiiteľka uviedla, čo má byť obsahom závetu. Predchodkyňa žalobkyň a ani samotné žalobkyne však takéto skutočnosti vôbec netvrdili. Okrem toho, obe svedkyne vo výpovediach zhodne uviedli, že v kritický deň prišli spolu pred notársky úrad, kde sa stretli s poručiiteľkou pani I., spoločne išli k notárovi a z notárskeho úradu svedkyne odišli spolu potom, ako podpísali notársku zápisnicu, čo znamená, že sa zúčastnili celého konania. Z tohto hľadiska je preto vylúčené, že by svedkyne úkonu neboli prítomné, aj pri prejave poručiiteľky, čo má byť obsahom závetu. Pokiaľ odvolací súd vyvodil svoj záver o neprítomnosti svedkýň úkonu pri tomto prejave poručiiteľky, z ich svedeckých výpovedí treba uviesť, že obe svedkyne pred súdom prvej inštancie (svedkyne vypovedali na pojednávaní dňa 10.6.2002) ničím nepopreli, nespochybnili, a teda, ani nevyvrátili to, čo bolo nimi potvrdené v notárskej zápisnici spísanej notárom JUDr. Andrejom Kašperom dňa 17.7.1997. Práve naopak, obe svedkyne zhodne potvrdili, že boli prítomné na notárskom úrade počas celého konania, veľmi stručne uviedli spôsob, akým notár postupoval, a obe zhodne potvrdili, že notár zápisnicu prečítal, že poručiiteľka ju schválila, a že zápisnicu najskôr podpísala poručiiteľka, a následne obe svedkyne úkonu. Žiadna z nich nevypovedala v tom zmysle, že by sa poručiiteľka v rámci konania nevyjadřila, čo má byť obsahom závetu. Potom v čase, kedy bol vykonaný výsluch svedkýň (a ani následne po ich výsluchu), predchodkyňa žalobkyň, ako dôvod neplatnosti závetu vôbec netvrdila nedostatok formálnych náležitostí notárskej zápisnice (neplatnosť závetu bol v tom čase posudzovaná z dôvodu žalobkyňou tvrdenej duševnej poruchy poručiiteľky). Nebol preto ani dôvod, aby sa svedkyne bližšie vyjadřovali k podrobnostiam tohto úkonu. Obsah výpovedí svedkýň urobených pred súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 10.6.2002 nebol teda spôsobilý vyvrátiť pravdivosť toho, čo bolo nimi samotnými potvrdené v notárskej zápisnici spísanej notárom JUDr. Andrejom Kašperom dňa 17.7.1997. Obdobne to platí aj o výpovedi notára JUDr. Andreja Kašpera, z obsahu, ktorej nebolo možné vyvodiť záver, ktorý odvolací súd vzal za základ svojho rozhodnutia. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že aj tu bolo potrebné vychádzať zo zásady, podľa ktorej úkon treba (v prípade pochybnosti) vykladať skôr tak, aby platil, ako aby neplatil. V danej veci bolo treba tento prístup zachovať o to viac, že v zmysle notárskej zápisnice (jej druhej strany) poručiiteľka po prečítaní závetu vyhlásila, že závet obsahuje jej poslednú vôľu, a teda, že obsahuje jej pravú vôľu, čo prítomné svedkyne úkonu Gabriela Jánošíková a Eva Nigutová svojimi podpismi na tejto notárskej zápisnici potvrdili, že vôľa poručiiteľky bola určitá a zrozumiteľná, a že samotný obsah závetu nebol nikým (ani predchodkyňou žalobkyň, ani žalobkyňami, a ani vypočutými svedkami) spochybňovaný. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že záver odvolacieho súdu, podľa ktorého svedkyne úkonu W. B. a N. G. neboli prítomné pri prejave poručiiteľky, čo má byť obsahom závetu, a teda, že údaj o tom v notárskej zápisnici je nepravdivý, výsledky vykonaného dokazovania zjavne neumožňujú. Odvolací súd následne dospel k nesprávnemu právnemu názoru, že závet je pre rozpor so zákonom neplatný. Zároveň za nesprávnu treba považovať aj tú časť rozhodnutia, v ktorej bola určená pôvodná žalobkyňa M. P., za dedičku po B. I.. Tento výrok treba považovať za nesprávny aj z dôvodu, že otázka, kto patrí do okruhu dedičov, je vecou súdu v konaní o dedičstve. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu, t. j. aj závislé výroky, ktorým i krajský súd rozhodol o trovách konania, a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.). Odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

27. Krajský súd potom, čo vec mu bola vrátená z dovolacieho súdu uznesením zo dňa 15.2.2018 č. k. 9Co/45/2018 zrušil rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 14C/936/2000-399 z 3.4.2014 v spojení s dopĺňacím rozsudkom, a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd v odôvodnení tohto uznesenia poukázal na rozhodnutie dovolacieho súdu a vyslovil, že je viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu SR o tom, že Notárka zápisnica z 17.7.1997 spísaná notárom

JUDr. Andrejom Kašperom obsahuje nielen zákonom požadované všeobecné náležitosti, ale aj všetky osobitné náležitosti vyplývajúce z § 49 Notárskeho poriadku, a že táto notárska zápisnica bola vydaná k tomu oprávneniu subjektom podľa Notárskeho poriadku, že ide nepochybne o listinu, ktorá má povahu verejnej listiny, pri ktorej ako dôkaznom prostriedku platí, že potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. V ods. 32 odôvodnenia Krajský súd v Košiciach uviedol, že vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k zrušeniu odvolaním napadnutého rozsudku, a na záväzné právne závery uvedené v uznesení Najvyššieho súdu SR z 31.10.2017 povinnosťou súdu prvej inštancie bude riadiť sa právnym názorom Najvyššieho súdu SR uvedeným v zrušujúcom uznesení, ako aj odvolacieho súdu, posúdiť nárok žalobkýň z hľadiska dôvodnosti ich nároku, vec opätovne právne posúdiť, a vo veci rozhodnúť.

28. Po vrátení veci, navrhla právna zástupkyňa žalobkyne 1., ako aj právna zástupkyňa žalobkyne 2., aby súd opätovne vypočul svedkyne N. G. a W. Z. (predtým B.), nakoľko z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.10.2017 mali za to, že tieto svedkyne sa v konaní, keď vypovedali pred súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 10.6.2002 bližšie nevyjadrovali k podrobnostiam spísania závetu. Poukázali na to, že v predošlom štádiu konania, keď bol opakovane vyjadrený právny názor Krajského súdu v Košiciach o tom, že obsah výpovedí uvedených svedkýň postačuje na záver o tom, že závet poručiťky B. I., ktorý spísal JUDr. Kašper, je neplatný, bolo navrhovanie tohto dokazovania nadbytočné, avšak vzhľadom na posledné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ktorý označil výpoveď týchto svedkýň za stručnú a za nedostačujúcu pre záver o neplatnosti tohto závetu, je vykonanie takéhoto dôkazu na mieste, aby bol spoľahlivo zistený skutočný stav veci. Najvyšší súd SR sám nerozhodol, ale v tomto zrušujúcom uznesení poukázal iba na to, že doposiaľ vykonané dokazovanie a stručný opis priebehu spisovania závetu zo strany vypočutých svedkýň, nepostačuje na záver o neplatnosti závetu.

29. Prvostupňový súd teda vzhľadom na procesný a skutkový stav veci po zrušení rozhodnutia Najvyšším súdom SR z 31.10.2017, ako aj na návrh právnej zástupkyne žalobkyne 1., a žalobkyne 2. pristúpil k vylúčeniu týchto svedkýň.

30. Svedkyňa W. Z., predtým B. bola vypočutá na pojednávaní dňa 16.4.2019, a z výpovede tejto svedkyne súd už okrem skutočnosti, ktoré svedkyňa uviedla aj v pôvodnej výpovedi zistil, že podrobnosti si už nepamätá, avšak, keď sa dostavili na notársky úrad, pravdepodobne to bola kancelária asistentky notára, či notárky, ktorá ich oboznámila s tým, o čo ide, čo sa bude prejednávať. Následne sa presunuli do miestnosti ku notárovi. Bolo im vysvetlené o čo ide, prečítal sa závet, a následne sa to podpisovalo. Potom odišli všetci preč, každý zvlášť. Svedkyňa uviedla, že tam prišla so svojou kamarátkou N. G.. Vzhľadom na časový odstup si už svedkyňa presne nepamätala, ako prebehol celý tento akt na notárskom úrade, nepamätala si, či sa stretli pred notárskym úradom, alebo až priamo u notára. Taktiež si nepamätala, kto sa tam nachádzal. Uviedla, že si nepamätá presne, či notár, resp. notárka ich oboznámila s tým, kvôli čomu tam prišli, čo je predmetom závetu, avšak vedela, že sú tam kvôli tomu, že pani I. chcela darovať byt pani A., čo bolo predmetom závetu, a za týmto účelom sa spisoval závet, preto tam boli prítomné ako svedkyne, aj s N. G.. Potvrdila, že sa pred spísaním závetu rozprávala na notárskom úrade aj s poručiťkou B. I.. Svedkyňa sa však nevedela presne s určitosťou vyjadriť k tomu, či pri prejave vôle poručiťky bol prítomný aj notár.

31. Svedkyňa N. G. súd vypočul v súlade s ust. § 196 ods. 3 CSP, a táto na otázky odpovedala písomne. Svedkyňa N. G. vo svojej stručnej písomnej výpovedi uviedla, že k predmetnej veci už vypovedala na súde pred 20 rokmi, na viac si už nepamätá, a nevie podrobnosti. Bola tam pani I., ona a W. B. od začiatku až do konca, čo bola odpoveď na otázku, či bola na notárskom úrade prítomná, a pri ktorej časti procesu spisovania notárskej zápisnice bola prítomná. Uviedla, že spisoval závet, a čítal závet notár, a bola prítomná prítomná. Uviedla, že všetci sa stretli pred notárom, a všetci spolu šli do vnútra, pričom boli tam spolu od začiatku až do konca. Konkrétnejšie skutočnosti svedkyňa neuviedla.

32. Právna zástupkyňa žalobkýň v záverečnej reči uviedla, že si uvedomuje viazanosť súdu právne záväzným právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý vyjadril vo svojom uznesení sp. zn. 9Co/45/2018, ako aj uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6Cdo/103/2016 zo dňa 31.10.2017. Pre žalobkyne tieto právne názory záväzné nie sú, a preto žalobkyne trvajú v celom rozsahu na podanej žalobe, a považujú ju za dôvodnú. V bolo vykonaným dokazovaním nesporne preukázané, že pri spisovaní závetu pani B. I. notárom JUDr. Kašperom nebol dodržaný zákonný postup, ktorý je právnymi predpismi predpísaný pre zriaďovanie závetu vo forme notárskej zápisnice osôb, ktoré nemôžu čítať a

písať. Pokiaľ ide o dokazovanie vykonané výsluchom svedkyne, písomnými odpoveďami svedkyne G. a výsluchom svedkyne Z., som toho názoru, že tieto je potrebné vyhodnotiť logicky, a predovšetkým v kontexte s ich výpoveďami v tomto konaní na pojednávaní, kedy obidve tieto svedkyne vypovedali 10.6.2002, a uviedli, že notár ich oboznámil s obsahom pripraveného závetu, doslova, citovala z výpovede svedkyne, vtedy Gabriely Jánošíkovej: „Následne nás zavolať notár, ktorý mal pripravený závet. Tento prečítal, opýtal sa pani I., či súhlasí so znením. Tá povedala, že áno. Notársku zápisnicu podpísala, a následne som ju podpísala ja, a sl. G.“ Ďalej z výpovede Evy Nigutovej, na tom istom pojednávaní vyplýva, že si presný postup nepamätá, ale vie len to, že si sadli do miestnosti, pán notár začal čítať závet, opýtal sa pani I., či s tým súhlasí. Ona povedala, že áno, podpísala zápisnicu. Potom nás vyzval, aby sme zápisnicu podpísali, túto sme podpísali. A po podpise zápisnice sme odišli spolu s Gabrielou Jánošíkovou. Akýmkoľvek logickým výkladom teda nie je možné dospieť k záveru, že z výpovede týchto svedkýň nevyplýva jasne a zrozumiteľne, pri ktorej časti spisovania závetu boli, a teda, že neboli pri prejave vôle poručiteľky o tom, čo sa má pojať do notárskej zápisnice, keďže formulácia „mal pripravený závet, alebo prečítal závet, či začal čítať závet“ nepripúšťa žiaden iný výklad. V kontexte s týmito výpoveďami, ktoré boli urobené pred viac než 17 rokmi, sa javia výpovede svedkýň, či už priamo na pojednávaní, alebo v písomnej podobe, ako účelové, keďže sa zásadným spôsobom odlišujú od výpovedí, ktoré svedkyne urobili v roku 2002, teda 5 rokov potom, čo malo dôjsť k spísaniu závetu, pokiaľ ide od inštančný postup v tomto konaní, kedy došlo naposledy k zrušeniu potvrdzujúceho rozsudku Krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o vyhovení žalobe. Pokiaľ ide o zrušujúce rozhodnutie Najvyššieho súdu, nepovažuje toto rozhodnutie za vydané v súlade s právnymi predpismi, predovšetkým z dôvodu, že Najvyšší súd neprípustným spôsobom vyhodnocoval dôkazy, ktoré pred ním neboli vykonané, a je potrebné predovšetkým poukázať na to, že dovolací súd, ani nie je oprávnený hodnotiť dôkazy, pretože, nie je súdom skutkovým. Keď už však takýmto spôsobom postupoval, a na základe takéhoto postupu vyvodil závery, ktoré sú záväzné pre súd odvolací, aj pre súd prvej inštancie, žalobkyne napriek tomu trvajú na doterajších prednesoch, podaniach, a na žalobe, pretože sú presvedčené o tom, že v konaní vyšlo najavo, že postup zákonom predpísaný pri spisovaní notárskej zápisnice o záвете pani B. I., nebol dodržaný. Teda, nebol v súlade so zákonom, a tento právny úkon, nemôže byť platným právnym úkonom.

33. Právny zástupca žalovanej vo svojej záverečnej reči poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v Zb. stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8 z roku 2016, pod č. 76, v ktorom sa konštatuje, že postup súdu nižšej inštancie spočívajúci v nerešpektovaní právneho názoru vysloveného v zrušujúcom uznesení súdu vyššej inštancie, ako aj na základe vlastného uváženia, neprípustným postupom, ktorý narúša princíp právnej istoty. V uvádzanom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, je aj odpoveď na námietky právnej zástupkyne žalobkyne, ktoré predniesla na pojednávaní dňa 7.3.2019, citujem: „Pokiaľ by Najvyšší súd SR bol toho názoru, že skutkový stav bol dostatočne a správne zistený, nebol by zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach, ale bol by zmenil tento rozsudok, a bolo by už právoplatne rozhodnuté vo veci.“ Vo vyššie uvádzanom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sa uvádza: „Je tiež potrebné zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu, nemôže byť v každom prípade vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, pretože dovolací súd nemôže vo svojom rozsahu činnosť odvolacieho súdu, alebo súdu prvého stupňa. Zmyslom ust. 243d ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je zabrániť tomu, aby sa odvolací súd dopustil znova po zrušení jeho skoršieho rozhodnutia rovnakých pochybení. Bez existencie povinnosti odvolacieho súdu rešpektovať právny názor dovolacieho súdu vyslovený v jeho zrušujúcom rozhodnutí, by sa narušil účel dovolacieho konania. Požiadavky na reflektovanie právneho názoru Najvyššieho súdu SR zaujaté v tej istej právnej veci, a vyjadrenie v jeho zrušujúcom rozhodnutí, sú pri následnom rozhodovaní odvolacieho súdu výrazne prísnejšie, než v prípade precedenčnej judikatúrnej záväznosti. Pre konanie pre zrušenie rozhodnutia dovolacím súdom platí bezvýnimčná zásada viazanosti a podriadenosti nižšieho súdu, odvolacieho alebo prvostupňového, právnym názorom vysloveným dovolacím súdom. Kasačná záväznosť môže byť reflektovaná, len bezpodmienečným rešpektovaním rozhodnutia Najvyššieho súdu SR. Konaním nasledujúcim po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu, nemá odvolací súd žiadny priestor pre úvahy, či bude, alebo nebude rešpektovať právny názor Najvyššieho súdu SR. Viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa, je zároveň vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého je integrálnou súčasťou. Nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom rozhodnutí, je preto porušením ust. § 243 ods. 1 O.s.p., ako aj základného práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu. Za týchto podmienok konajúci súd musí byť viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu SR, ktorý opakovane v tejto veci rozhodol, a jeho rozhodnutie akceptoval aj Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací.

34. Podľa § 476d ods. 1 OZ poručiteľ môže prejaviť svoju poslednú vôľu do notárskej zápisnice, osobitný zákon ustanovuje, kedy sa musí úkon urobiť pred svedkami.

35. Podľa § 46 veta prvá Notárskeho poriadku notári spisujú účastníkom na základe ich vyhlásenia notárske zápisnice o zmluvách, závetoch a iných právnych úkonoch.

36. Podľa § 47 Notárskeho poriadku notárska zápisnica musí obsahovať:

- a) miesto, deň, mesiac a rok spísania notárskej zápisnice,
- b) meno, priezvisko a sídlo notára,
- c) meno, priezvisko, rodné číslo, dátum narodenia a trvalé bydlisko účastníkov, ich zástupcov, svedkov, dôverníkov a tlmočníkov,
- d) vyhlásenie účastníkov, že sú spôsobilí na právne úkony,
- e) údaj o tom, ako bola preukázaná totožnosť účastníkov a svedkov, najmä druh a číslo platného preukazu totožnosti účastníka,
- f) ak je účastníkom právnická osoba, údaj o tom, ako bola preukázaná jej existencia, a oprávnenie v jej mene konať,
- g) obsah právneho úkonu,
- h) údaj o tom, že zápisnica bola po prečítaní účastníkmi schválená,
- i) podpisy účastníkov alebo ich zástupcov, a ak boli prizvaní, tiež svedkov, dôverníkov a tlmočníkov; ak podpisuje notársku zápisnicu za právnickú osobu ako účastníka fyzická osoba oprávnená v jej mene konať, pripojí iba svoj podpis,
- j) odtlačok úradnej pečiatky notára a jeho podpis.

37. Podľa § 49 Notárskeho poriadku, ak spisuje notár notársku zápisnicu s osobou, ktorá nemôže čítať alebo písať, priberie dvoch svedkov úkonu. Títo svedkovia musia byť prítomní pri prejave vôle účastníka o tom, čo sa má pojať do zápisnice, pri prečítaní zápisnice a jej schválení tým účastníkom, v záujme ktorého boli pribratí. Tieto okolnosti musia byť v zápisnici uvedené.

38. Na základe vykonaného dokazovania a v súlade s vysloveným právnym názorom Najvyššieho súdu SR v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 31.10.2017 č. k. 6Cdo/103/2016-492, a tiež v uznesení Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Co/45/2018-503 zo dňa 15.2.2018 súd dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná.

39. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že Notárska zápisnica z 17.7.1997 spísaná pred notárom JUDr. Andrejom Kašperom sp. zn. N 199/97, Nz 196/97, ktorou poručiiteľka B. I. zriadila závet v prospech závetnej dedičky I. A., a ktorej neplatnosti sa žalobkyne v tomto konaní domáhajú, obsahuje všetky osobitné náležitosti notárskej zápisnice, ktoré predpokladá ust. § 49 veta tretia Notárskeho poriadku. Táto listina má povahu verejnej listiny a teda potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. Súd aj po doplnenom dokazovaní výsluchom svedkýň W. Z. (predtým B.) a N. G. má za to, že predmetná notárska zápisnica dokazuje pravdivosť toho, čo sa v nej uvádza, že svedkyne úkonu W. B. a N. G. boli prítomné pri prečítaní zápisnice a jej schválení poručiiteľkou B. I., a že boli prítomné aj keď poručiiteľka uviedla, čo má byť obsahom závetu (pri jej prejave vôle, čo sa má pojať do zápisnice). V konaní nebolo nijako preukázané, že svedkyne úkonu, či iba niektorá z nich neboli, či nemohli byť vôbec prítomné na notárskom úrade dňa 17.7.1997, resp. že sa síce dostavili v tento deň na notársky úrad, ale neboli prítomné v dobe, keď poručiiteľka uviedla, čo má byť obsahom závetu. Tieto skutočnosti však predchodkyňa žalobkyňa, ani samotné žalobkyne v priebehu konania vôbec netvrdili. Obe svedkyne vo výpovediach na pojednávaní 10.6.2002 aj keď ich súd opakovane vypočul po vrátení vecí, zhodne uviedli, že v kritický deň prišli spolu pred notársky úrad, kde sa stretli s poručiiteľkou pani I., spoločne išli k notárovi a z notárskeho úradu svedkyne odišli spolu potom, ako podpísali notársku zápisnicu, čo znamená, že sa zúčastnili celého konania. Z tohto hľadiska je preto vylúčené, že by svedkyne úkonu neboli prítomné, aj pri prejave poručiiteľky, čo má byť obsahom závetu, tak ako to uviedol aj Najvyšší súd SR vo svojom zrušujúcom uznesení. Súd poukazuje na to, že pôvodná žalobkyňa, ktorá bola neterou poručiiteľky, podala žalobu o neplatnosť závetu z dôvodu, že za vážny dôvod neplatnosti závetu považovala správanie žalovanej k nebohej B. I., a to v obmedzovaní osobnej slobody, ohrozovaní zdravia slabou výživou, neposkytovaní stálej opatery, zanedbaní pri zlomenine, až po vzniknutie preležanín, spôsobenie dehydratácie organizmu. V priebehu konania následne žalobkyňa menila dôvody podanej žaloby. Neskôr tvrdila, že závet je neplatný z toho dôvodu, že poručiiteľka v čase spísania predmetného závetu podľa názoru žalobkyne nebola v plnom rozsahu spôsobilá na jeho spísanie, vzhľadom na duševnú poruchu, ktorú mala, ktorá duševná porucha nebola prechodná. Ďalším dôvodom neplatnosti mala byť skutočnosť, že poručiiteľka predmetný závet nespísala, resp. nevyjadrila svoju vôľu slobodne

vzhľadom na podmienky, ktoré poručiiteľka v čase spísania závetu mala. Z tohto dôvodu v konaní došlo aj k nariadeniu znaleckého dokazovania a tiež ku kontrolným znaleckým dokazovaniám, či poručiiteľka bola z psychiatrického hľadiska spôsobilá spísať závet, a posúdiť následky svojho konania, bola schopná ovládať svoje konanie pri podpise závetu zriadeného formou notárskej zápisnice dňa 17.7.1997 N 199/97, Nz 196/97 na Notárskom úrade JUDr. Andreja Kašpera v Košiciach. Z posledného kontrolného znaleckého posudku, ktorého vypracovaním bola poverená znalecká organizácia Lekárska fakulta univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, znaleckého posudku Ústavu č. 30/05, vyplynulo, že B. I. bola dňa XX.X.XXXX schopná posúdiť následky svojho konania, t. j. robiť poriadok so svojim majetkom pre prípad smrti, zriadiť závet vo forme notárskej zápisnice dňa 17.7.1997, a ovládať svoje konanie pri podpise závetu zriadeného vo forme notárskej zápisnice. Následne žalobkyne začali namietat', že nakoľko poručiiteľke bola v roku 1996 diagnostikovaná praktická slepota, a vzhľadom k tomu, že v konaní boli vypočuté svedkyne, a to Gabriela Jánošíková a Eva Nigutová, z ktorých výpovedí vyplýva, že neboli priamo pri prejave vôle poručiiteľky toho, čo sa má pojať do závetu, preto navrhovali ešte nariadenie znaleckého dokazovania, ktorého účelom by malo byť zodpovedanie otázky, aké sú dispozície osoby postihnutej praktickou slepotou na čítanie a písanie. V konaní však bolo následne preukázané, že poručiiteľka trpela slabozrakosťou, teda spísanie závetu pred dvoma svedkami formou notárskej zápisnice bolo v súlade s ust. § 49 Notárskeho poriadku. V konaní teda bolo preukázané, že nebohá poručiiteľka Júlia Hanesová, bola dňa 17.7.1997 schopná posúdiť následky svojho konania, a robiť poriadok so svojim majetkom pre prípad smrti, teda bola si vedomá toho, že závetom chce odkázať svoj majetok závetnej dedičke Helene Strihovej, ktorá sa mala o poručiiteľku do konca života zároveň postarať. Bola spôsobilá na vykonanie tohto právneho úkonu. Zároveň, nebolo preukázané to, že by bola poručiiteľka obmedzovaná žalovanou v osobnej slobode, resp. že by nekonala slobodne a vážne pri prejave svojej vôle. Súd mal za preukázané aj to, že došlo k prejavu vôle alebo nej poručiiteľky spôsobom nepripúšťajúcim pochybnosti o tom, čo chcela poručiiteľka prejsť, a aký poriadok so svojim majetkom pre prípad smrti chcela urobiť. Až potom, čo súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 29.9.2006 č. k. 14C/936/00-217 zamietol žalobu, Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 12.11.2007 č. k. 9Cod/130/2006-259 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, a určil, že závet Júlie Hanesovej je neplatný a na základe dovolania žalovanej Najvyšší súd SR uznesením č.k. 4Cdo 98/ 2008 z 17.2.2010 zrušil rozhodnutie Krajského súdu a ten následne zrušil rozhodnutie súdu 1. stupňa, sa v predmetnom konaní začalo dokazovanie, či Notárska zápisnica zo dňa 17.7.1997 spísaná pred notárom JUDr. Andrejom Kašperom pod sp. zn. N XXX/XX, Nz XXX/XX o závete B. I. obsahuje všetky zákonné náležitosti, či svedkovia boli prítomní aj pri prejave účastníka o tom, čo má byť zahrnuté do notárskej zápisnice, pri prečítaní zápisnice a jej schválení tým účastníkom v záujme, ktorého boli svedkovia pribratí, a či teda posledná vôľa bola prejavená pred troma súčasne prítomnými svedkami. Zo žiadneho zákonného ustanovenia však nevyplýva požiadavka, aby zákonom požadované náležitosti notárskej zápisnice boli v nej formulované doslovným prevzatím zákonného textu. Pre dodržanie formy nie je preto rozhodujúce akým spôsobom bola okolnosť v notárskej zápisnici vyjadrená, ale aby formulácia bola vždy dostatočne určitá a zrozumiteľná.

40. Keďže prvostupňový súd je viazaný právnym názorom vyjadreným v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, ako aj v rozhodnutiach Krajského súdu SR mal za to, že v danom prípade pri spisovaní závetu B. I. V. XX.X.XXXX boli dodržané všetky zákonné podmienky na spísanie závetu formou notárskej zápisnice. Ku spisovaniu závetu boli pribraté svedkyne, a to W. B., teraz Z. a N. G., a notár uviedol do notárskej zápisnice účasť týchto dvoch svedkýň, ako aj dôvod ich účasti, a aj to, že účastníčka B. I. nemohla písať, resp. čítať. V predmetnej veci už najvyšší súd v prvom zrušujúcom uznesení dospel k záveru, že Notárska zápisnica zo 17.7.1997 spísaná notárom JUDr. Andrejom Kašperom obsahuje nielen všetky zákonom požadované všeobecné náležitosti, ale aj všetky osobitné náležitosti vyplývajúce z ust. § 49 Notárskeho poriadku. Svedkyne zhodli potvrdili, že boli prítomné na notárskom úrade počas celého konania, uviedli spôsob, akým notár postupoval, potvrdili, že notár zápisnicu prečítal, a poručiiteľka ju schválila, a zápisnicu najskôr podpísala poručiiteľka, následne obe svedkyne úkonu. Obsah výpovede svedkýň jednak na pojednávaní dňa 10.6.2002, ani doplnených výpovedí nebol spôsobilý vyvrátiť pravdivosť toho, čo bolo nimi samotnými potvrdené aj v Notárskej zápisnici spísanej notárom JUDr. Andrejom Kašperom dňa 17.7.1997. Z toho vyplýva, že svedkyne boli prítomné aj pri prejave vôle poručiiteľky o tom čo sa má pojať do zápisnice, keďže sa zúčastnili celého tohto konania pred notárom od začiatku až do konca. Ako poukázal Najvyšší súd SR vo svojom zrušujúcom rozhodnutí, treba vychádzať zo zásady podľa ktorej úkon treba v prípade pochybnosti vykladať skôr tak, aby platil, ako, aby neplatil, a to obzvlášť, ak v zmysle notárskej zápisnice poručiiteľka po prečítaní závetu vyhlásila, že závet obsahuje jej poslednú vôľu, a teda obsahuje jej pravú vôľu, čo prítomné svedkyne

úkonu W. B., teraz Z. a Eva Nigutová svojimi podpismi na tejto notárskej zápisnici potvrdili, pričom vôľa poručiťky bola určitá a zrozumiteľná, a samotný obsah závetu nebol nikým spochybňovaný, navyše nebolo preukázané, že by poručiťka trpela nejakou duševnou poruchou, pre ktorú by tento právny úkon nemohol byť platný, že by si nevedomovala, čo podpisuje. Z uvedených dôvodov súd teda dospel k záveru, že žalobe nie je možné vyhovieť, nakoľko v danom prípade závet je platný, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol takto:

41. Podľa ust. § 255 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

42. Podľa ust. § 262 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Ak súd rozhoduje čiastočným rozsudkom alebo medzityčným rozsudkom, môže rozhodnúť, že o trovách konania bude rozhodnuté v rozsudku, ktorým rozhodne o všetkých uplatnených procesných nárokoch alebo o celom uplatnenom procesnom nároku.

43. Podľa ust. § 263 ods. 1 CSP, ak bola v konaní úspešná strana zastúpená advokátom, súd uvedie v uznesení o výške náhrady trov konania ako prijímateľa náhrady trov konania advokáta.

44. Vzhľadom na to, že žalovaná bola v konaní v celom rozsahu úspešná, súd uložil žalobkyniam v 1. a 2. rade, aby spoločne a nerozdielne nahradili žalovanej trovy konania, ktorých výška bude vyčíslená v samostatnom uznesení po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

45. Podľa ust. § 259 CSP, ak pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby, má táto osoba tie isté práva a povinnosti pri ich uplatnení ako svedok.

46. Podľa § 260 CSP, ak súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie, pri rozhodovaní o náhrade výdavkov spojených s vykonaním tohto dôkazu sa riadi ustanoveniami osobitného predpisu.

47. Vzhľadom na to, že v priebehu konania bolo vo veci nariadené znalecké dokazovanie, i kontrolné znalecké dokazovanie, pričom znalečné bolo vyplatené z preddavkov zložených žalobkyňami, ale aj z rozpočtových prostriedkov štátu, preto súd rozhodol tak, že žalobkyne sú povinné nahradiť štátu tie trovy, ktoré mu vyplatením znalečného vznikli, pričom ich výška bude vyčíslená v samostatnom uznesení po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I, v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 Civilného sporového poriadku, z. č. 160/2015 Z.z., ďalej iba CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods.1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť iba dôvodmi uvedenými v § 365 ods.1 CSP:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§62 ods.1 Civilného mimosporového poriadku, z. č.161/2015 Z.z., ďalej iba CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§62 ods.2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.